

**СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ  
«ІСТОРІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ  
PECULIARITIES OF TEACHING THE SUBJECT “HISTORY OF  
MANAGEMENT” FOR FOREIGN STUDENTS**

*У статті зображено місце дисципліни в системі підготовки спеціаліста з менеджменту, представлена специфіка викладання дисципліни «Історія менеджменту» для студентів-іноземців.*

**Ключові слова:** менеджмент, історія менеджменту, дисципліна.

*A specific of teaching subject “The history of management” for foreign students and it’s place in the general management’s education are represented in this article.*

**Key words:** management, history of management, subject.

Сучасний бізнес – високоорганізована й ефективно функціонуюча система дій підприємців, незалежно від форм власності і господарювання в ринковій економіці демократичного суспільства вимагає від менеджера спеціальної підготовки. Не потрібно забувати про те, що високі темпи зростання і зрушень можуть бути досягнуті сьогодні лише за рахунок використання цілої системи знання з теорії і практики управління.

Президент Міжнародної академії управління, Гарольд Кунц, вірно зазначив, що: «Управління – мистецтво, подібне медицині або інженерній справі, яке має спиратися на науку, що лежить в його основі – концепції, теорії, принципи і методи». Але, професійна підготовка сучасних фахівців з менеджменту вимагає вивчення не лише сучасних концепцій, теорій, а й багатовікового досвіду практики і теорії управління, який складає базис сучасного менеджменту.

## **1. Характеристика курсу.**

### *1.1. Загальна характеристика.*

Згідно навчального плану спеціальності 6.030602 «Менеджмент організацій» для студентів-іноземців, вивчення навчальної дисципліни «Історія менеджменту» передбачено на другому курсі, у III семестрі та організовується на принципах кредитно-модульної системи, з

використанням модульної технології навчання та рейтингового оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу. Вивчення курсу за навчальним планом спеціальності відбувається протягом семестру та завершується екзаменом.

Загальний обсяг дисципліни складає чотири залікові кредити (144 години), що об'єднує всі види навчальної діяльності студента: аудиторні заняття, самостійна робота (в т. ч. підготовка до підсумкового контролю), контрольні заходи (модульний контроль, екзамен). Розподіл годин з навчальної дисципліни представлено в діаграмі:



Рис.1.1. Розподіл годин з дисципліни «Історія менеджменту»

### 1.2. Структура курсу.

Для кращого сприйняття навчальний матеріал розділений на три модулі, кожен з яких має показати певний період розвитку науки менеджмент, а саме:

Модуль 1. «Практика управління: передумови виникнення науки». Перший модуль, присвячується дослідженню передісторії виникнення науки, яка датується поч. 5000 років до н.е. та завершується на початку ХХ століття, досвід перших держав в галузі управління, зародження основ науки в період капіталізму та ін.;

Модуль 2. «Зародження та становлення науки: школи менеджменту» – аналізується переломний момент в розвитку науки, результатом якого стало виникнення науки; формування та здобутки перших наукових шкіл з

управління; експерименти та дослідження проблем управління на великих підприємствах та ін.

Модуль 3. «Сучасний менеджмент: проблеми та тенденції розвитку» – розглядається розвиток менеджменту починаючи з 80- років ХХ століття і до сьогодні – проблеми сучасної науки, тенденції розвитку, концепції провідних теоретиків сучасності.

Отже, тематика модулів охоплює всі стадії розвитку науки від перших спогадів про управління і до доби «панування» менеджменту.

### 1.3. Принципи побудови курсу.

Структурно дисципліна побудована за *принципом зростання*:

- по-перше, годин викладання лекційного матеріалу;
- по-друге, годин викладання та обсягів підготовки семінарського заняття;
- по-третє, зростання (підвищення) складності матеріалу.

Представлений розподіл матеріалу та використання принципу зростання зумовлено специфікою розвитку науки менеджмент.

Оскільки ми вважаємо, що найбільш складним для сприйняття є матеріал третього модулю, відповідно на вивчення матеріалу відводиться найбільша кількість годин. Отже, розподіл годин за модулями відбувається у наступному співвідношенні:

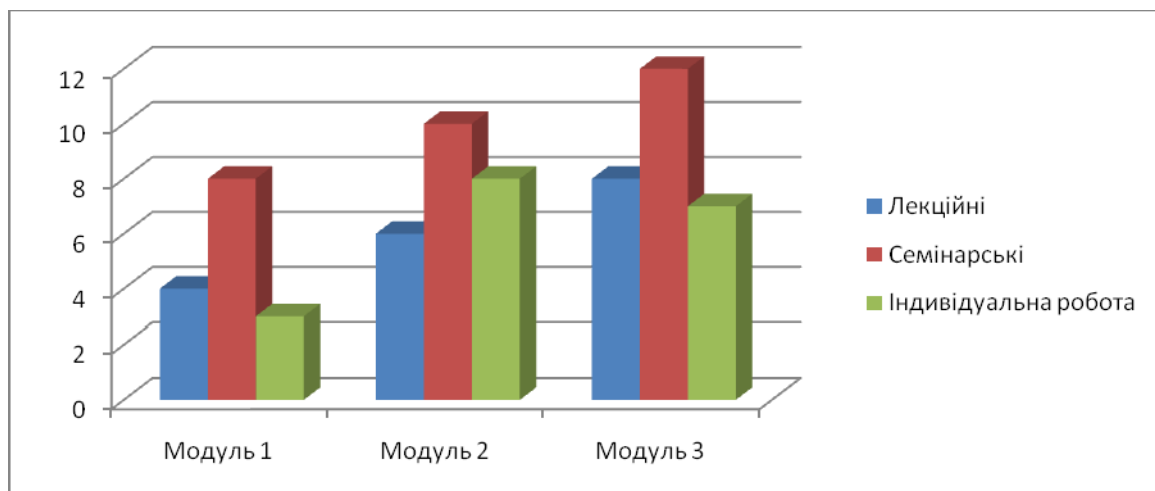


Рис. 1.2. Співвідношення аудиторної роботи і розподілу матеріалу курсу за модулями

## **2. Специфіка викладання дисципліни для студентів-іноземців**

### **2.1. Проведення лекційних занять.**

Специфіка сприйняття матеріалу студентами-іноземцями передбачає виконання, під час підготовки та проведення лекційних занять, наступних пунктів:

- Викладання лекції та пояснення лекційного матеріалу російською мовою;

- Забезпечення «мультимедійності» викладання – лекції викладаються за допомогою мультимедійного проєктора у форматі презентації Microsoft Office PowerPoint.

- Чітка побудова лекцій – слайди лекції мають бути значно спростовані за рахунок тезисного викладання, з використанням графічного матеріалу; кількість слайдів не має перевищувати 10 – 12;

- Додаткове закріплення лекційного матеріалу – здійснюється за рахунок: а) часткового, паралельного перекладу матеріалу студентами під час лекцій (при необхідності повний, самостійний переклад вдома); б) закріплення лекційного матеріалу на семінарських заняттях.

### **2.2. Підготовка і проведення семінарських занять.**

Підготовка до семінарських передбачає виконання трьох завдань:

1. Вивчення і повторення лекційного матеріалу – для цього тематика лекційних та семінарських занять дублюється.

2. Відповіді на конкретні теоретичні питання, які представлені наприкінці кожної теми;

3. Виконання практичного завдання з робочого зошиту.

Необхідність та конкретизація виконання перших двох завдань представлена у «Методичних рекомендаціях...»[1], розроблених викладачами курсу (Курган Я.М., Шерепо Н.Ю.) для студентів-іноземців.

Виконання третього завдання забезпечує розроблений викладачами курсу «Робочий зошит з дисципліни...» [2].

Оскільки виконання завдань «Робочого зошита...» є частиною самостійної роботи студента перейдемо безпосередньо до висвітлення цього пункту.

### **2.3. Виконання самостійної роботи та індивідуальної роботи.**

Виконання самостійної та індивідуальної роботи зосереджено на заповненні студентами робочого зошита з дисципліни «Історія менеджменту».

Робочий зошит – різновид навчального посібника, який допомагає студентів закріпити теоретичний матеріал з дисципліни. Метою створення робочого зошита з дисципліни «Історія менеджменту» є необхідність закріплення теоретичного матеріалу і його систематизація.

*Принципи побудови робочого зошита з «Історії менеджменту»:*

1. Єдність логіки викладання матеріалу;
2. Пересічність з лекційним матеріалом;
3. Завдання розкривають одну й ту саму тему під різними кутами
4. Розроблені спеціальні типи завдань (виконання алгоритмів),
5. Завдання представлені у вигляді малюнків, схем, таблиць та іншого графічного матеріалу;
6. Зошит є індивідуальним.

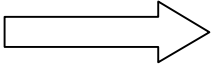
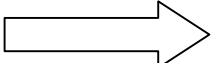
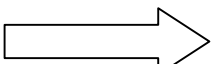
На нашу думку, виконання завдань з робочого зошита сприяє:

- активізації навчально-пізнавальної діяльності студента;
- розвитку вміння розкладати теми на елементи, а також виявляти найбільш важливі тези з теоретичного курсу (як от наприклад, заповнення таблиць «Порівняння шкіл менеджменту»);
- застосування теоретичного матеріалу на практиці;
- розвитку самостійності студента та навичок самоконтролю;
- скорочення часу засвоєння матеріалу;
- формуванню у студентів системи знань з дисципліни.

#### 2.4. Здійснення контрольних заходів.

Наприкінці кожного модулю студентам відводиться час на підготовку до модульного контролю. Проведення модульного контролю передбачено наприкінці кожного модуля.

Розподіл видів контролю за модулями:

Модуль 1		Тести (3 варіанти)
Модуль 2		Опитування усне
Модуль 3		Співбесіда з курсу

Серед підсумкових заходів – проведення екзамену, який проводиться за традиційним алгоритмом.

### 2.5. Робота над джерелами.

Оскільки студенти не володіють українською мовою, відповідно для підготовки до занять пропонується використання наступних джерел:

- Пошукові системи Інтернет, та представленні в них джерела (в Методичних рекомендаціях студентам вказано рекомендований перелік сайтів для підготовки);

- Електронні книжки з «Історії менеджменту» з ресурсів бібліотеки кафедри;

- Переклад деяких уривків підручників викладачем, надання цього уривку студенту для ознайомлення.

**Висновки.** Таким чином, можемо підсумувати, що основними принципами, що зумовлюють специфіку викладання дисципліни «Історія менеджменту» для студентів-іноземців мають стати наступні положення:

- ефективність сприйняття матеріалу забезпечують точність, схематичність викладання, а також побудова лекційного матеріалу у вигляді тез;

- чіткість та конкретика завдань для підготовки до семінарських занять;

- визначення конкретного терміну виконання завдання;

- література для підготовки має визначатися конкретно не лише з вказівкою на автора, а й на сторінки, де знаходиться необхідний для ознайомлення матеріал;

- закріплення теоретичного матеріалу забезпечує виконання практичних завдань, представлених у робочому зошиті.

### **Література**

1. История менеджмента: методические рекомендации по подготовке и проведения лекционных и семинарских занятий для студентов-иностранцев специальности «Менеджмент организаций». / Сост. Курган Я.Н., Шерепо Н.Ю. / Под ред. В.П. Беха. – Київ: Изд-во НПУ имени М.П. Драгоманова, 2010.

2. Рабочая тетрадь. Приложение к методическим рекомендациям по «Истории менеджмента» для студентов-иностранцев. – Київ: Изд-во НПУ имени М.П. Драгоманова. – 2010.